

HVA ER EØS-AVTALEN?

HISTORISK BAKGRUNN

Det europeiske økonomiske samarbeidsområde, bedre kjent som EØS-avtalen, er en offisielt avtale mellom den Europeiske Union (EU) og Det europeiske frihandelsforbund (EFTA).

Avtalen ble fremforhandlet i 1992, og trådte i kraft 1. januar 1994, og sikrer EFTA-landene Norge, Island og Liechtenstein tilgang til EUs indre marked. De øvrige EFTA-landene som var med på utformingen av avtalen, Finland, Sverige og Østerrike, ble medlem av EU istedenfor å innføre EØS.

HVA INNEBÆRER AVTALEN?

EØS-avtalen skal sikre norske borgere og bedrifter like rettigheter som det EU-borgere har.

For bedrifter er EØS-avtalen avgjørende for å kunne delta på det europeiske markedet. Avtalen sikrer at alle i det indre marked opererer med samme regelverk, hvilket gjør næringslivet trygt og forutsigbart. Dette øker viljen til investering og utvikling, samtidig som det gjør at norsk eksport alltid oppfyller teknisk krav til varer i Europa

Her hjemme får norske forbrukere tilgang til varer fra Europa, vitende at disse oppfyller de samme strenge kravene til kvalitet. Nordmenn får også de samme rettighetene som resten av EUs innbyggere har. Dette kan være små, viktige, ting som å ringe og roame gratis i hele EU, men også større friheter til å bo, studere, jobbe og reise i hele EU. Avtalen sikrer også nordmenn rett til helsehjelp i hele Det indre marked.

Videre sørger EØS for like rettigheter innen arbeidstid, krav for miljøsertifisering, medisiner, og viktige områder som forskning og utvikling, utdanning, forbrukerrettigheter, kulturliv, og mer.

VIKTIGE FORKORTELSER

EFTA: European Free Trade Association / Det europeiske frihandelsforbund

EU: The European Union / Den europeiske union

EØS Det europeiske økonomiske samarbeidsområde

HVA OMFATTES IKKE AV EØS?

- Den økonomiske og monetære union
- EUs handelspolitikk
- EUs bistandspolitikk
- EUs tollunion
- Den felles landbrukspolitikken
- Den felles fiskeripolitikk
- EUs justis- og innenrikspolitikk
- EUs utenriks- og sikkerhetspolitikk

»»» EØS I PRAKSIS

Formålet med avtalen er at det skal være like regler i hele EU/EØS, for å sikre fri bevegelse av varer, tjenester, personer og kapital.

For at Det indre marked skal fungere, plikter EFTA-landene å innføre det samme regelverket som EU-landene har. Norge forplikter seg til å ta inn EU-direktiv og forordninger som anses som EØS-relevant. Hvilke lover som anses som EØS-relevant bestemmes av **EØS-komiteen**.

Dette kalles harmonisering av lovverk.

EFTA-siden har ingen formell innflytelse på utformingen av EU-lovverk. Norge er kun representert uformelt ved eksperter i Kommisjonens forberedende arbeid, eller indirekte gjennom påvirkning i andre uformelle kanaler.

Videre betaler også Norge inn penger hvert år til **EØS-midlene**.

»»» EØS-KOMITEEN

EØS-komiteen (EEA Joint Committee) er ansvarlig for det løpende EØS-samarbeidet. EØS-komiteens hovedoppgave er å treffe beslutninger om å innlemme nye EU-rettsakter i EØS-avtalen.

Komiteen består av representanter fra alle parter i EØS-avtalen. Fra EFTA-landene møter landenes ambassadører til EU, og fra EU møter oppnevnte representanter fra Kommisjonen.

Beslutningene i EØS-komiteen treffes ved enighet mellom partene, altså mellom EØS/EFTA-landene og EU.

Komiteen møtes vanligvis åtte ganger i året i Brussel

»»» EØS-MIDLENE

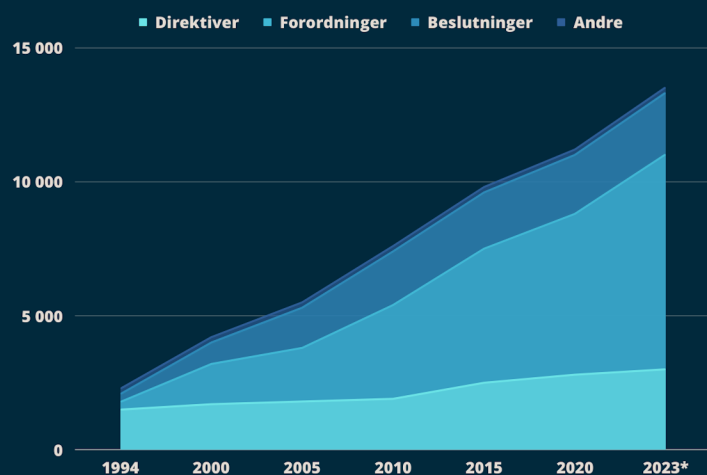
Gjennom EØS-midlene bidrar Norge til sosial utjevning i Europa.

Disse midlene forhandles om periodevis. For eksempel bidro Norge med 2,8 milliarder euro til totalt 15 av EUS medlemsland i perioden 2014 - 2021 .

Det er Norge selv som forvalter pengene, og innvilger søknader fra mottakerne. Pengene går til aktører innenfor innovasjon, forskning, utdanning, fattigdomsbekjempelse, miljø, kultur og lignende.

»»» EØS I TALL

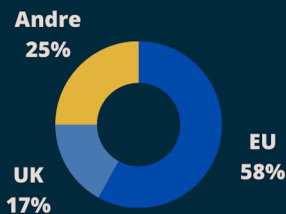
Avtalen trådte i kraft med 1875 rettsakter i 1992, og ble utvidet med 530 nye i 1994. Siden da har Norge tatt inn over 14.000 rettsakter gjennom EØS.

Det meste av norsk handel går til EU/EØS-land.

Også etter at Storbritannia trakk seg ut av unionen, står Europa totalt sett for 60 prosent av norsk eksport, og 55% av norsk import.

Eksport

Import

